

Komisja Skarg, Wniosków i Petycji

dotyczy: **nowelizacji ustawy Prawo geologiczne i górnicze**

Dnia 1 września 2023 r. prezydent podpisał nowelizację ustawy Prawo geologiczne i górnicze, której większość przepisów zaczęło obowiązywać od dnia 28 października 2023 r. Przewidują istotną zarówno dla samorządów, jaki i prywatnych właścicieli gruntów prawną ochronę obszarów ze złożami strategicznymi.

Nowelizacja wprowadza definicję "złoża strategicznego" oraz ustanawia postępowanie w sprawie uznania złoża za strategiczne, a także zakłada utworzenie wykazu złóż strategicznych. Złoże strategiczne to - zgodnie z ustawą - złoże kopaliny, które ze względu na jego znaczenie dla gospodarki lub bezpieczeństwa kraju podlega szczególnej ochronie prawnej.

Zgodnie z zapisami pkt. 5 i 6 art. 94a w/w ustawy:

5. „Uznanie złoża kopaliny za złoże strategiczne następuje, jeżeli ze względu na stan zagospodarowania terenu istnieje dostęp do złoża oraz:

1) złoże kopaliny ma podstawowe znaczenie dla gospodarki kraju lub dla interesu surowcowego państwa lub

2) złoże kopaliny ma ponadprzeciętną dla danej kopaliny wielkość zasobów, lub

3) kopalina znajdująca się w złożu odznacza się unikalnymi parametrami.

6. Złoże kopaliny może być uznane za strategiczne w części, jeżeli w stosunku do pozostałej jego części nie jest możliwe zagospodarowanie złoża, w szczególności ze względu na istniejącą zwartą zabudowę, infrastrukturę znajdującą się nad złożem kopaliny lub zakaz prowadzenia działalności w zakresie wydobywania na terenach podlegających szczególnej ochronie”.

W tym procesie uczestniczy gmina na terenie której jest położone złoże kopaliny tj. „przedstawia opinię, w drodze postanowienia, w zakresie projektowanych granic złoża strategicznego oraz sposobu zagospodarowania terenu, na którym jest położone to złoże, z uwzględnieniem uwarunkowań urbanistycznych, gospodarczych, środowiskowych i kulturowych tego terenu – pkt. 10 art. 94a w/w ustawy

W decyzji uznającej złoże kopaliny za złoże strategiczne minister właściwy do spraw środowiska może wskazać konieczność wprowadzenia zakazu trwałej zabudowy lub zakazu innego zagospodarowania wyznaczonego obszaru złoża strategicznego oraz zobowiązać jednostki samorządu terytorialnego do uwzględnienia tych zakazów w aktach planistycznych.

Gmina, zgodnie z art. 95a w/w ustawy „uwzględnia złoża strategiczne w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego w którym wprowadza zakaz trwałej zabudowy lub innego zagospodarowania obszarów tych złóż w sposób, który wyłaczyłby możliwość zagospodarowania złoża strategicznego w przyszłości (...)”. Jeśli tego nie wykona w wyznaczonym terminie, gminie grożą kary od 30 tys. zł do 120 tys. zł.

W związku z tym przepisy zawarte w nowelizacji prawa geologicznego są bardzo istotne między innymi dla jednostek samorządu terytorialnego, ponieważ dotyczą chociażby terenów planowanych pod publiczne inwestycje.

Nowelizacja w/w ustawy ma między innymi zapewnić odpowiednią ochronę złóż kopalin w Polsce, usprawnić działalności organów nadzoru górniczego oraz zreformować działalność państwowej służby geologicznej.

Nowe przepisy pozwalają również na szersze niż obecnie prowadzenie podziemnego składowania dwutlenku węgla, także przez podmioty komercyjne. Zgodnie z zapisami pkt. 4 art. 127a w/w ustawy „Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw klimatu określi, w drodze rozporządzenia, obszary, na których dopuszcza się lokalizowanie kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla, w tym w formie zestawienia współrzędnych geograficznych, uwzględniając uwarunkowania geologiczne i przyrodnicze oraz charakterystykę kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla, kierując się potrzebą zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego, a także ochrony zdrowia i życia ludzi oraz środowiska”.

W pkt. 3 art. 127a przedmiotowej ustawy są następujące zapisy:

3. „Zabronione jest podziemne składowanie dwutlenku węgla:

- 1) na obszarach stref ochronnych ujęć wody i na obszarach ochronnych zbiorników wód śródlądowych;
- 2) na obszarach górniczych utworzonych dla solanek, wód leczniczych i termalnych;
- 3) na obszarach mogących powodować naruszenie zasady racjonalnej gospodarki złożem kopalin, o których mowa w art. 10 ust. 1 tj. Złoża węglowodorów, węgla kamiennego, metanu występującego jako kopalina towarzysząca, węgla brunatnego, rud metali z wyjątkiem darniowych rud żelaza, metali w stanie rodzimym, rud pierwiastków promieniotwórczych, siarki rodzimej, soli kamiennej, soli potasowej, soli potasowo-magnezowej, gipsu i anhydrytu, kamieni szlachetnych, pierwiastków ziem rzadkich, gazów szlachetnych, wodoru, bez względu na miejsce ich występowania, są objęte własnością górniczą;
- 4) w słupie wody rozumianym jako pionowa ciągła masa wód powierzchniowych od powierzchni do osadów dennych;
- 5) na obszarach występowania lub zagrożonych oddziaływaniem gwałtownych zjawisk, mogących uniemożliwić bezpieczną eksploatację podziemnego składowiska dwutlenku węgla, w tym:
 - a) zwiększonej aktywności tektonicznej oraz na przebiegu strefy uskokowej,
 - b) zwiększonej aktywności sejsmicznej naturalnej lub wzbudzonej działalnością człowieka,
 - c) na obszarach o zwiększonym nasileniu zjawisk krasowych i sufozyjnych”.

Mając na uwadze powyższe, trudno stwierdzić czy ostatnia nowelizacja ustawy Prawo geologiczne i górnicze wywiera negatywny wpływ dla miasta Wisty. W chwili obecnej nie posiadamy wiedzy czy na terenie miasta mogą występować „złoża strategiczne”.

Zuposał mienia BUKMib (EZA)
Sejmikarz Miasta
mgr Sylwester Foltyn

Pod względem formalno-prawnym nie wnoszę zastrzeżeń

4/11/2023

RADCA PRAWNY

mgr Elżbieta Englert
ADWOKAT

